

Regina BAŃKOWSKA

Conopidae (Diptera) Bieszczadów

Muchówki z rodziny *Conopidae* są u nas w kraju słabo poznane, a nieliczne dane faunistyczne są rozsiane w wykazach obejmujących całość muchówek badanego terenu. Wykazy takie, zawierające wzmianki o *Conopidae* południowej części Polski, sporządził LOEW (1870) i NOWICKI (1873) dla Tatr, a GRZEGORZEK (1872) dla Doliny Sądeckiej. Z terenów sąsiadujących bezpośrednio z polskimi Bieszczadami znane jest opracowanie rodziny *Conopidae* ukraińskich Karpat ZIMINY (1966) oraz wzmianki z terenu Słowacji (Poloninské Karpaty i Vihorlat), znajdujące się w pracach CHVÁLI (1961, 1965).

Praca oparta jest na materiałach zbieranych są terenie Bieszczadów w latach 1960–1970. Materiał ten jest dość szczupły, *Conopidae* bowiem są ściśle związane ze środowiskiem kserotermicznym i pasują u licznych gatunków pszczołowatych, a klimat Bieszczadów jest dość chłodny i charakteryzuje się dużą ilością opadów w ciągu roku.

PRZEGLĄD GATUNKÓW

Podrodzina *Dalmaniinae*

1. *Dalmannia dorsalis* FABRICIUS, 1794

Zamieszkuje Europę, Syberię i Afrykę Północną. Gatunek rzadko spotykany. W Polsce wykazany z doliny Nidy, Tatr i Doliny Sądeckiej.

Pow. Ustrzyki Dolne: Szeroki Wierch, 16 VI 1970, 1 ♀.

Jedyny okaz złowiono na polanie regła dolnego na wysokości 900 m n.p.m.

2. *Dalmannia punctata* (FABRICIUS, 1794)

Występuje w Europie i Azji Środkowej. Znany z całej Polski.

Z terenu Bieszczadów podawany z okolic Leska i z Dwernika (pow. Ustrzyki Dolne). Samca i samicę tego gatunku złowiono na łąkach pogórza (BAŃKOWSKA 1965). Gatunek wykazany także z ukraińskich Karpat (ZIMINA 1966).

Podrodzina *Myopinae*3. *Sicus ferrugineus* (LINNAEUS, 1761)

Rozprzestrzeniony w Palearktyce. Występuje w całej Polsce, ale najliczniej w górach.

Pow. Lesko: Cisna, Krywe, Wetlina. Pow. Ustrzyki Dolne: Lutowiska, Smolnik, Magura Stuposiańska, Przysłup, Połonina Caryńska, Bereżki, g. Widelki, Ustrzyki Górne, Bukowe Berdo, Szeroki Wierch, g. Tarnica.

W Bieszczadach dość częsty na łąkach i pastwiskach pogórza oraz na polanach górskich i połoninach do wysokości 1250 m n.p.m. Poławiany od początku czerwca do końca sierpnia. Z ukraińskich Karpat wykazany z wielu stanowisk (ZIMINA 1966).

4. *Zodion cinereum* (FABRICIUS, 1794)

Palearktyka. Występuje niezbyt licznie w całej Polsce.

Pow. Lesko: Wetlina, 23 VI 1960, 1 ♀. Pow. Ustrzyki Dolne: Połonina Caryńska, 23 VI 1960, 1 ♀; Bereżki, 4 VII 1968, 1 ♀.

Muchówki te zostały złowione na łąkach w piętrze pogórza i na polanach śródleśnych regla dolnego. W ukraińskich Karpatach ZIMINA (1966) poławiała go w okolicach Užgorodu. W słowackich Karpatach wykazany z Vihorlatu (CHVÁLA 1965).

5. *Zodion notatum* MEIGEN, 1804

Zamieszkuje środkową i południową Europę i Afrykę Północną. W całej Polsce dość często spotykany.

Pow. Ustrzyki Dolne: Dwernik, 25 V 1963, 1 ♀.

Samicę *Z. notatum* złowiono na wilgotnej łące nad brzegiem Sanu. Gatunek wykazany także z ukraińskich Karpat (ZIMINA 1966).

6. *Myopa buccata* (LINNAEUS, 1761)

Występuje w Palearktyce. Dość pospolity w całej Polsce.

Pow. Ustrzyki Dolne: Dwernik, Magura Stuposiańska, Bereżki, Mała Rawka, Ustrzyki Górne.

W Bieszczadach łowiono pojedyncze okazy na łąkach pogórza i regła dolnego do wysokości 1150 m n.p.m. w okresie od maja do końca czerwca. W słowackich Karpatach wykazany z Vihorlatu (CHVÁLA 1965). Znany również z ukraińskich Karpat (ZIMINA 1966).

7. *Thecophora pusilla* (MEIGEN, 1824)

Zamieszkuje całą Palearktykę. W Polsce wykazany z Pomorza, doliny Nidy i z Podkarpacia.

Pow. Lesko: Cisna, 23 VIII 1966, 1 ♂. Pow. Ustrzyki Dolne: Bereżki, 5 VII 1968, 1 ♀, 14 VI 1970, 1 ♀.

W Bieszczadach poławiany tylko na łąkach pogórza. W słowackich Karpatach wykazany z Vihorlatu (CHVÁLA 1965), znany także z ukraińskich Karpat (ZIMINA 1966).

8. *Thecophora atra* (FABRICIUS, 1781)

Występuje w Palearktyce. W całej Polsce spotykany dość często.

Pow. Lesko: Cisna. Pow. Ustrzyki Dolne: dolina Caryńskiego, Magura Stuposiańska, Przysłup, Połonina Caryńska, Bereżki, Ustrzyki Górne, g. Tarnica, g. Rozsypaniec.

Poławiany dość licznie na łąkach i pastwiskach pogórza, regła dolnego oraz na połoninach. Od czerwca do końca września. Wykazany także z ukraińskich Karpat (ZIMINA 1966).

Podrodzina *Conopinae*9. *Conops vesicularis* LINNAEUS, 1761

Zamieszkuje środkową i południową Europę, Syberię, Azję Środkową i Koreę. Występuje w całej Polsce.

Pow. Lesko: Jaworne, 23 V 1961, 1 ♀. Pow. Ustrzyki Dolne: Szeroki Wierch, 16 V 1968, 1 ♀.

Jedna z muchówek została złowiona na łące pogórza, druga na polanie śródleśnej regla dolnego na wysokości 930 m n.p.m. Gatunek znany ze słowackich Karpat z Vihorlatu (CHVÁLA 1961). Z ukraińskich Karpat nie wykazany.

10. *Conops flavipes* LINNAEUS, 1758

Występuje w Palearktyce. Pospolity w całej Polsce.

Pow. Lesko: Habkowce. Pow. Ustrzyki Dolne: dolina Bystrego, Bereźki, g. Rozsypaniec.

Poławiany na łąkach i pastwiskach pogórza oraz na polanach górskich regla dolnego do wysokości 950 m n.p.m. Od czerwca do końca sierpnia. Gatunek wykazany z ukraińskich Karpat (ZIMINA 1966), ze słowackiej części Bieszczadów (Poloninské Karpaty) wymienia go CHVÁLA (1961).

11. *Conops quadrifasciatus* DEGEER, 1776

Zamieszkuje Palearktykę. W całej Polsce dość często spotykany.

Pow. Lesko: Habkowce, Krywe. Pow. Ustrzyki Dolne: dolina Bystrego, Bereźki.

W Bieszczadach poławiany na wilgotnych łąkach i tarasach nadrzecznych pogórza przez cały sierpień. Znany także z ukraińskich Karpat (ZIMINA 1966). Ze Słowacji wykazany z Vihorlatu i Poloninskich Karpat (CHVÁLA 1961).

*

*   *

Ukształtowanie terenu i klimat Bieszczadów nie sprzyja rozwojowi muchówek z rodziny *Conopidae*. Materiał uzyskany w ciągu całego okresu badań jest zbyt mały, aby na jego podstawie dać wyczerpującą analizę zoogeograficzną badanego terenu.

Conopidae występują głównie w piętrze pogórza na łąkach i pastwiskach oraz na polanach śródleśnych regla dolnego. Jedynie dwa gatunki — *Sicus ferrugineus* i *Thecophora atra* były poławiane także na połoninach.

Muchówki te są ściśle związane z klimatem ciepłym i suchym. Fauna południowo-europejska i pontyjska obejmuje 73% wszystkich gatunków, pozostałe 27% przypada na faunę środkowej i północnej Europy. Z ukraińskich Karpat ZIMINA (1966) wymienia 19 gatunków *Conopidae*, z naszych Bieszczadów znanych jest dotychczas tylko 11 ga-

tunków. Jest to zrozumiałe, gdyż w ukraińskie Karpaty, zwłaszcza od strony Użgorodu, wnika więcej elementów pontyjskich i śródziemnomorskich.

Instytut Zoologiczny PAN
Warszawa, Wilcza 64

PIŚMIENNICTWO

- BAŃKOWSKA R. 1965. Przegląd polskich gatunków z podrodziny *Dalmanniinae* (Diptera, Conopidae). *Fragm. faun.*, Warszawa, **11**: 443–453, 17 ff.
- CHVÁLA M. 1961. Czechoslovak species of the subfamily *Conopinae* (Diptera: Conopidae). *Acta Univ. Carolinae, Praha*, **1961**: 103–145, 31 ff.
- CHVÁLA M. 1965. Czechoslovak species of the subfamilies *Myopinae* and *Dalmanniinae* (Diptera, Conopidae). *Acta Univ. Carolinae, Praha*, **1965**: 93–149, 33 ff.
- GRZEGORZEK A. 1872. Uebersicht der bis jetzt in der Sandezer Gegend West-Galiziens gesammelten Dipteren. *Verh. zool. bot. Ges., Wien*, **23**: 1–12.
- LOEW H. 1870. Ueber die bisher auf der Galizischen Seite des Tatragebirges beobachteten Dipteren. *Kraków*, 18 pp.
- NOWICKI M. 1873. Beiträge zur Kenntnis der Dipterenfauna Galiziens. *Krakau*, 35 pp.
- ZIMINA L. 1966. Do fauny Muh-Konopid (Diptera, Conopidae) ukraińskych Karpat. W: *Komahy Ukraïnskyh Karpat i Zakarpattja. Kyïv*, pp. 149–151.

PEZIOME

[Заглавие: *Conopidae* (Diptera) Бещад]

В работе приводится список видов из семейства *Conopidae* с территории Бещад. Эти мухи, паразитирующие на перепончатокрылых из семейства пчелиных, связаны с ксеротермическими биотопами, которые в Бещадах не встречаются. В связи с этим фауна *Conopidae* довольно бедна, что не дает возможности сделать зоогеографические выводы.

ZUSAMMENFASSUNG

[Titel: *Conopidae* (Diptera) vom Bieszczady-Gebirge]

Die vorliegende Arbeit enthält eine Liste von 11 Dickkopffliegenarten vom Bieszczady-Gebirge. Diese Fliegen schmarotzen im Körper der Bienen und sind mit den xerothermen Biotopen gebunden, die im Gebiet nicht vorkommen. Im Zusammenhang damit ist dort die Fauna der untersuchten Dipteren sehr arm und für zoogeographische Folgerungen unzureichend.